بەڵقیس ژنێکی لێهاتوو لەپێش سەردەمی جاهیلیدا.. رێسوڵ بێسکێنی

بۆ پەی بردن بەنهێنیە شاراوەکانی ڕابردوو، بەخوێندنەوەی وردی مێژوویی زۆر لایەنی شاراوەمان بۆ دەردەکەوێ، شارەزابوون و ناسینی چەمکە ناتەواو و پڕ کەموکوڕیەکان بەتوێژینەوە و بەدوادچوون دەماننگەیەنێتە ئامانج، سەبارەت بە کێشەکانی ژن، دەبێ قۆناخ بە قۆناغ ئەو سەرکەوتن و شکست و کێشانەی ژن پێیدا تێپەڕیوە، تەنانەت ئەفسانەکانی پێوەندیدار بەو بابەتانەوە خوێندنەوەی وردی لە سەر بکرێ.

بەپێی لێکۆڵینەوە مێژووییەکان باس لەوە دەکەن، سەردەمێك ژن حاڵەتی پەرەستنی هەبووە و لە ناو بنەماڵە و کۆمەڵگادا ڕێزلێگیراو بووە، دواتر بەهۆی گۆڕانی بارودۆخی کۆمەڵایەتییەوە پێگەی کۆمەڵایەتی ژن لەئاستی کۆمەڵگا و بنەماڵەشدا بە رادەیەکی مەترسیدار هاتە خوارێ و گەیشتە قۆناخی سووکایەتی و زیندە بە چاڵ کردن، گۆڕانکاریە کۆمەڵایەتیەکان بەتایبەت ژیانی گوندنشینی و شارنشینی لە دابەزاندنی پلە و پێگەی ژندا رۆڵی بەرچاوی هەبووە، زۆر جار بەرهەمی گۆڕانکارییە کۆمەڵایەتیەکان و بارودۆخی ژیانی رابردوو، لە چیرۆك و ئەفسانە کۆنەکاندا ڕەنگی داوەتەوە، هەندێك لە ئەفسانەکان بەرادەیەك لە راستی نزیکن، بە هەندێك زیادەرەوییەوە، ژیانی سەردەمە کۆنەکان بۆ نەوەی داهاتوو دەگێڕنەوە، زۆر لە ئەفسانەکان و بەتایبەت چیرۆکە راستەقینەکانی وەك ئادەم و حەوا، مریەمی کچی عمران، بەڵقیس…هتد، هەروەها چیرۆکە ئەویندارییەکانی وەك: مەم و زین، شیرین و فەرهاد، لەیلێ و مەجنون… هتد. پێگە و بارودۆخی ژن لەو سەردەمەی خۆیدا دەست نیشان دەکات. ئەگەرچی چیرۆك و ئەفسانەکان بەپێی سەردەم و ناوچەکان جیاوازی هەبێت، بەڵام لە کۆتاییدا خزمەتی زۆری بەبابەتەکە دەکەن، ئێمە لێرە چیرۆك و بەسەرهاتی بەڵقس وەك ژنێکی لێهاتوو لەسەردەمێکی تاریکدا بەنموونە دێنینەوە.

بەڵقیس وەك ڕەچەڵەك ناسان ئاماژەیان پێداوە، ناوی (یەلقەمە کچی ئەلیەشرحە) لەتۆرەمەی (قەحتانە)، چیرۆکی بەڵقیس و سلێمان (990-931 پ.ز)، لەقورئانی پیرۆزدا ئاماژەی بۆ کراوە، کاتێك سلێمان پاشا کوڕی داود لەسەفەر بوو، ڕۆژێك لەڕێگا لەبیابانێك

دابەزی و نیازمەندی ئاو بوو، پرسیاری کرد قوڵی ئاو لێرە چەندە، ئامادەبووان وتیان: تەنیا شانەبەسەر(پەپوسلێمانە) دەتوانێت ئەوە بزانێت، سلێمان وتی: شانەبەسەر بێنن، بەڵام ئەو دیارنەبوو، سلێمان توڕەبوو، وتی: سزای دەدەم، سەری دەبڕم، بەڵام شانەبەسەر کەهاتەوە بە سلێمانی گوت: "شتێکم بینیوە کەتۆ نەتبینیوە، بۆ تۆ لە سەبا هەواڵێکی ڕاستم هێناوە"، ژنێکم بینی فەرمانڕەوایی گەلێکی دەکرد، زۆر پێشکەوتون و هەمووشتێکی هەیە، تەختێکی سەرنجڕاکێشی هەیە، لەجیاتی خوای تاقانە کڕنوشی بۆ هەتاو دەبرد و هەتاو دەپەرستن، حەزرەتی سلێمان پێغەمبەری جولەکان نامەی بۆ نووسی و داوای پەرستنی خوای تاقانەی لێکرد، بەڵقیس ڕاوێژی لەگەڵ ڕاوێژکارانی وڵاتەکەی کرد، ئەوان وتیان: هێز و شەڕکەری زۆریان هەیە و ئامادەی شەڕن، بەڵام کاروبارەکان لەئیرادەی تۆ دایە و فەرمانت چیە، تا بەجێی بێنین؟، بەڵقیس وتی: کاتێك پاشاکان بە زۆر دەچنە شارێك وێرانی دەکەن و خەڵکەکەی ڕەزیل و ڕیسوا دەکەن، من دەزانم ئەو پەیامبەرە و پاشا نییە، من دیارییەك بۆ سلێمان دەنێرم، تا بزانم نێردراوان چ هەواڵێك بۆ ئێمە دێننەوە، کە دیاری بۆ سلێمان نارد، لەوەڵامی دیاری بەڵقیسدا، سلێمان وتی: من ماڵ و سامانم زۆرە، دەمەوێ خواوەندی تاقانە بپەرستن، ئەگینا سوپایەکتان دەکەمەسەر ڕیسواو پەست و لاوازتان دەکەم، ئەو کاتە لەشاری سەبا، وڵاتی یەمەنیشتان دەردەکەم و یەخسیرتان دەکەم، پیاوەکانی بەڵقیس گەڕانەوە چیان دی بوو، چیان چاو پێ کەوتبوو، کە سولەیمان هەر پاشا نیە و پێغەمبەریشە، بەڵقیس ڕووی کردە سەرداران و پیاو ماقوڵان و وتی: هیچ چارمان نیە، دەبێ بە قسەی بکەین، ئینجا خۆی و چەند سەرلشکر و پیاو ماقووڵ و دەست و پێوەندی لەگەڵ خۆی بردن و بە سوپایەکی هەزاران کەس بەرەو فەلەستین کەوتنە ڕێ.

بەڵقیس بۆ شەڕ بۆلای سلێمان ڕۆیشت، چووە سەردانی سلێمان و سوپایەکی زۆری دەهەزار کەسی وڵاتەکەی هاوڕێیەتیان دەکرد، ڕۆژێك سلێمان کە هاتە دەرەوە تۆز و غوبارێکی زۆری بینی، وتی: ئەمەچیە؟ وتیان: ئەمە بەڵقیسە بەخۆی و سوپاکەی بۆ ئێرە دێت، سلێمان لەمە ترسی لێ نیشت ویستی هێزی خۆی پیشانی بەڵقیس بدات، سلێمان جنۆکە و دێو و باڵندەی لەبەردەست دابوو، کە هەواڵی هاتنی ئەوانی زانی بۆ ئەوەی موعجیزەی گەورە و دەسەڵاتی خۆی نیشانی بەڵقیس بدا، ڕووی کردە خەڵکەکە و وتی: ئەی کۆمەڵی دانیشتوان کێ دەتوانی تەختی بەڵقیسم بۆ بێنێ، پێش ئەوەی ئەو بگاتە لای من و موسڵمان ببێ؟ عیفریتێک لە ئەجیننەکان ڕاست بۆوە و وتی: من دەچم بۆت دێنم، پێش ئەوەی لە جێگای خۆت هەڵستی، زۆریش بە تاقەتم بۆ ئەو کارێ و خیانەتیشی لێ ناکەم، دواتر یەکێکی دی لە دێوەکان "ئەوەی زانستی

کتێبی کۆنی دەزانی، وتی: ئەوەندەی چاو لەسەر یەك دابنێی تەختی بەڵقیست بۆ دێنم، بۆ ئەو کارە بەتوانا و ئەمینم”.

حەزرەتی سولەیمان کە چاوی بە تەختی بەڵقیس کەوت لەو دوورەوە، لەو ماوەکەمەدا لە لای دانراوە زۆر دڵخۆش بوو، وتی: ئەوە لە گەورەیی خواوەیە و بۆ تاقی کردنەوەی منە، داخوا شوکرانەی نیعمەتی خوا دەکەم یان نا؟

ڕاوی دەڵێ: ئەجینان زۆریان پێ ناخۆش بوو بەڵقیس موسڵمان ببێ و ببێتە ژنی حەزرەتی سلیمان، زۆریان خراپە دەربارەی بەڵقیس باس کردبوو. دەیانوت: زۆر بێ عەقڵە و زۆر توکاویە و مووی زۆری بەلەشیەوەیە، بۆ تاقی کردنەوەی بەڵقیس، سولەیمان فەرمانی کرد، تەختەکەی لێ بگۆڕن و گەوهەرەکانی بە پێچەوانە لێ بنێنەوە و سەرە و بنی بکەن، بزانین دەی ناسێتەوە؟ کاتێک بەڵقیس گەیشتە لای سولەیمان وتیان: ئەرێ ئەوە تەختەکەی تۆ نیە؟ بەڵقیس تەماشای کرد و تۆزێک ڕاما و زانی کە ئەوە، بەڵام وتی: دەڵێی هەوە! سلێمان بەبەڵقیسی وت: تەختەکەی خۆت دەناسیتەوە، بەڵقیس کە بینی لەتەنیشت سلێمان دانراوە وتی: ئەوە تەختەکەی منە، لەناو قەڵاکانی خۆم بەجێمهێشت و سوپاکەم لەدەورەی بوو، چۆن هێناتان بۆ ئێرە.

ئینجا سولەیمان بۆ ئەوەی بزانێ داخوا ئەجیننە ڕاست دەکەن، کە دەڵێن لەشی بەڵقیس توکنە و مووی پێوەیە، فەرمانی کرد کۆشکێکی بۆ وێنەیان بۆ دروست کرد، تەواوی حەوشەکەیان بە ئاوێنە و شوشەی سپی دانا بوو، لەژێرەوەش وەك ئەوەی ئاوی تێدا بوو، پڕ بوو لە ماسی، سلێمان ڕۆژێک چوو لەسەرەوەی حەوشەکە کورسی دانا و لەسەری دانیشت، فەرمانی کرد بەڵقیسم بۆ بانگ بکەن، بەڵقیس هات، کە لە دەروازەی کۆشك چووە ژوورەوە وای زانی حەوشەکە پڕە لە ئاو، کراسەکەی هەڵکرد و بەلەکی دەرکەوتن. ئیتر سولەیمان بە ئاوات گەیشت و وتی: ئەوە ئاو نیە مەترسە وەرە ژوورەوە ئەوە شوشەی سپی یە، بەڵقیس چوو لە لای سولەیمان دانیشت، هەندێ پرسیاری لە سلێمان کرد، سلێمان لێزیرێکی بەڵقیس سەری سوڕما تا ماوەیەك بێ هۆش بوو، دوایی هەستایەوە و پاش کەمێك ڕامان، ئینجا وەڵامی پرسیارەکانی دایەوە، بەڵقیس کە ئەو موعجیزە گەورانەی دی و چاوی بەو هەموو سەروەت و ماڵ و گەورەییە کەوت وتی: ئەوا ئیمانم هێنا و چوومە سەر دینی سولەیمان، ئینجا حەزرەتی سولەیمان بەڵقیسی وەك هاوسەری خۆی هەڵبژارد و پاش ماوەیەک ناردییەوە بۆ یەمەن و زوو زوو سەری دەدا.

بەڵقیس شاژن و خاوەنی سەڵتەنەت و پاشای سەبای وڵاتی یەمەن بوو، ژنێکی عاقڵ و خاوەن هزر و ڕۆشنبیریەکی زۆربوو، بەپرسیارەکانی سلێمانی پێغەمبەری سەرسام کردبوو، مایەی سەرسوڕمانە ئەم ژنە پاشایە هەموو شتێکی هەبوو، تەختێکی گەورەی سەرنجڕاکێشی هەبوو،

یەکەم کەس بوو کە حەمامی هەبوو، ک□شك و تەلاری و□اتەکەی بەناوبانگ بوون و ئ□ستاش پاشماوەی شو□نەواری شارستانیەتی و□اتەکەی نیشانەی پ□شکەوتنی گەواهی ئەو سەردەمەی بە□قیس دەدات، لەکات□کدا ئەم هەموو گەورەیی و زانایی و پ□شکەوتن و ل□هاتووی بە□قیسی شاژنی سەبەء لە قورئاندا باس کراوە، ب□چی دەب□ وەکو ژن□کی سەردەمی جاهیلی و نەفامی ئاماژەی پ□ بکر□، ئایا شیاوە بەژن□کی سەرەمی نەفامی ناوی بەری، ئ□و ل□□ووی ژیری و س□رک□وتن و شارستانی□تی ئ□و س□رد□م□ ه□مووی ه□بوو، یاخود ن□فامی ئ□و ت□نیا ئ□و□ بوو خوای تاقان□ی ن□د□ پ□رست؟.